

KIS VASÁRNAPI ÚJSÁG.

KÉPES HETILAP
AZ IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Második évfolyam.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR: egész évre 6 frt., félévre 3 frt.

A kárpáti fiu.

Elbeszélés.

Liszka Bélától.

1.

Ófalu a neve egy kis helységnek, mely barátságos házaival a Dunajecz folyó mellett terül el.

A helység közelében a hegyoldalon kis faházikó áll, tetején nagy ködarabok hevernek a zszindelyek összetartásának czéljából, ha viharos és zivataros idők jönnének. Semmi szellő sem fodritja a Dunajecz habjait, esendesen, halkan loecsannak a parthoz; a nap még magasan áll a sötétkék égen, csak a hegycsúcsok fölött homályosodik el a tiszta lég, mintha köd szállna fel.

E házikóban lakik Valló Károly nejével és kis fiával. Nejéről Ófalu lakói azt mondják, hogy nem odavaló, hanem bácskai leány, s midőn Károly nőül vette Örszét, az öreg Valló nem volt megelégedve választatásával. De mikor Feresi megszületett, az öreg kibékült fiával.

Valló Örsze házikójának ajtaja előtt áll. Kezét szemei fölé tartja és fürkészőleg néz fel a lomniczi csúcsra.

— Károly, — szól be a házba, — a lomniczi csúcs sapkát vett fel magára s a

legyek oly félénken repkednek a szobában. Vihar van keletkezöben; ne engedd, hogy Feresi nagyapjához a hegyre menjen kecskéket őrizni.

Károly kinyitja az ablakot s kikergeti a szentelen legyeket. Aztán kimegy nejéhez.

— Meleg az augusztusi nap, Örszém, azért olyan szentelenek a legyek. Igazad van, a lomniczi csúcs ködös, de eloszolhat, nem kell félned. Észrevehetni rajtad, édes nöm, hogy az alföldön születél. A Kárpátok valódi fiának egy zivatar keveset árt. Feresi is kárpáti gyerek, ő se féljen a vihartól.

— De ha az eső csúszóssá teszi az utat. A „szakadás“ hűján az u karfa még nem kész.

— Épp most dolgozom rajta, — szól Károly megnyugtatólag. — Ismerik Fercsinket, és ha valóban esnék s a hid sikamlóssá lenne, átvinnék rajta. Ne félj, Örsze, atyám vár reá, ma éjjel magánál akarja tartani és holnap vele együtt le fog jönni. Miért várjon hiába? Tudod hogy szereti Fercsinket.

— Kész vagyok, apám. Isten veled mama! — szólalt meg egy gyermekhang, és Feresi kis karjait szülői körül foná. — Adj mama a kecskéknak a friss füböl, melyet a kertben

összehalmoztam. Holnap ismét itt leszek, ma éjjel azonban fenn alszom. Meg is nézem az új karfát, melyet Jóska csinált. Isten veletek!

— Feresi, vigyázz a „szakadás“-nál. Ne közeledjél nagyon a karfához, — kiáltott az anya tovasiető fiára.

— Apa, — felelt a kicsi, — mondd meg anyámnak, hogy nem szabad félnie, neked mindjárt elhiszi. Sokszor mentem már ez uton s nem szédültem. Ugy-e derék fieszkó vagyok? Csak szabad lesz felmenem?!

— Menj Isten hírével, fiam! — szólt Károly. — Vakmerő ne légy, de a veszélyeket korán szokd meg. Ez már itt a Kárpátokon a rend.

A gyermek ujjongva távozott el.

— Erős gyerek ez a Feresi! — mosolygott Károly a fiu után nézve. — Vitéz katona lesz belőle, ki nem ijed meg árnyékától.

Örzse hallgatva vonult vissza s dolgához látott. De a munka ma nem akart nagyon haladni. Minduntalan kiment a ház elé s a felhőket nézte. És ezek valóban közelednek, pedig gyorsabban, mint Örzse hívé. A lomniczi esűcs már láthatatlan, a többi hegyek ormai is beburkolóztak. Örzse kertjében a legutolsó rózsát szakítja le a bokorról és a Mária-kép elé tűzi, mely szobájában ágya fölött függ. Áhítatosan kulesolja össze kezeit s halkán imádkozik: „Szűz anya, engedd meg, hogy fiam egészségesen jöjjön vissza. Vedd el szivemről a bénító félelmet!“

.....
Ezalatt Feresi vígan haladt tovább, ám-
bár a nap égető heve izzadságba borítja
homlokát.

— Igaza volt anyámnak, vihar van ke-
letkezöben, — mondá a fiucska egy fa alá
állva, — oly nyomasztó a levegő... nagy-
apánál üdébb lesz, mert fenn mindig szél
fujdogál.

E perczen — a közeledő zivatar előhir-
nöke — forgószél keletkezett, mely lekapta
a fiucska fejről a kalapot. Az nagy ügy-
gyel-bajjal, de végre mégis elfogta ka-
lapját.

A hegyek közt hamar támadnak a vi-
harok. Kevés idő előtt ott még kék ég volt,

hol most a nehéz felhő ereszkedik alá. A
villám cikázik, a dörgés sokszoros visz-
hangban ütődik vissza a szikláról. Patakok-
ban ömlik az eső; a kis hegyivizek ragadó
árrá dagadnak, áttolakodnak a szorosokon,
gyökerestül kitépik a sziklára támaszkodó
fiatal fenyőfát és magukkal viszik a mély-
ségbe.

Feresi ismerős az ilyen viharokkal, nem
fél tőlük. Letér az utról s egy kiálló szikla-
darab alá áll, ez megvédi őt az esőtől.

A fergeteg hamar kitombolta magát. A
mennydörgés mindinkább gyengül, csak az
eső csepereg még.

Ez egyenletes locogás elálmosítja Fer-
esit. Szemeit lehunyta, s nemsokára már
mélyen aludt.

A „szakadás“ felől egy nagyszakállu
férfi jö le. Ruhája, mely gazdag emberre
mutatott, egészen át van ázva. A kanyargó
ut épp Feresi előtt visz el. Midőn az idegen
odaért s meglátá a szikla alatt alvó fiucs-
kát, mintegy elbűvölten áll meg előtte.
Feresi jobb karját feje alá tette, sötét fűrt-
jei vizesek, és az alvás- s melegtől piros
arczára hullnak.

— Furcsa, — mormogá az idegen. —
Ugyan kire emlékeztet e fiu? E haj, e hom-
lok — épp ilyen volt Örzse, az én kedves
kis nővérem. E gyerek is olyan idős lehet,
mint ő volt, midőn.....

E perczen felébredt Feresi. Álomitta-
san dörzsöli szemeit és felugorva szól:

— Jó napot, idegen férfi!

— Köszönöm, kis fiu; zavartalak alvá-
sodban?

— Nem tesz semmit, uram, hisz még
fel kell mennem nagyapámhoz, és talán
estélig aludtam volna. Nem akar Ófalura
menni?

— De bizony, hány órajárás az innen?

— Egy óra, és ha ott akar éjen át ma-
radni, menjen szülémhez. Mondja meg
akkor anyámnak, hogy a rossz idő nem ár-
tott nekem. Ugy félt szegény. Házunk a
helység előtt van a hegyoldalon. Apám
neve Károly, anyámé Örzse.

A fiucska vígan tovább ment.

— Örzse a neve anyjának! E talányt
meg kell fejtenem, — mondá az idegen és
meggyorsította lépteit.

II.

— A vihar elmúlt. Nézd Örzse a szivárványt, — kiált Károly nejére, kinyitván ajtót-ablakot, hogy a friss, balzsamos lég átjárja a szobákat.

Örzse kitekint.

Mily pompa terül el a felfrisült földön! A Dunajecz hullámai csillognak a napfényben, a szivárvány ragyogva áll az égen.

— Egy óra előtt minden sötét volt és a felhő nehézkesen függött a hegyesúcson. Ha csak Feresi búvóhelyet talált, míg a vihar kitombolta magát!

— Több bizalommal kellene Isten iránt viseltetned, kedves nőm. Ha ő akarja, hogy Feresinek baja történjék, azt hiszed, talán megvéded fiunkat, ha itthon tartod? Nem tudod-e, hogy minden gyermeknek megvan őrangyala, ki vele jár?

— Jó napot! — szólt közbe egy mély hang.

Mindkettő hátrafordult. Egy idegen, délezegető férfi jött feljök, kinek göndör haja az esőtől át volt ázva.

— Adjon Isten! — felelt Károly. — Lépjen be, helyezkedjék el. Ha tetszik, itt éjjelezhet, vendég-szobánk rendelkezésére áll. A vihar esunyául megviselte.

Az idegen megrázá Károly kezét s hosszú, fiúkérdő tekintetét vetett Örzsére.

— Kedves fia tiszteli önöket. Míg esett, egy szikla alatt ült velem. Önökhöz utasított engem. Később láttam még a szoros fölötti hídon átmenni.

— Hál' Istennek! — kiált föl Örzse. — Még egyszer oly szívesen látjuk önt, uram. Szívemet nagy gondtól szabadította meg. Most megyek s elkészítem a vacsorát.

— Idevaló az ön neje? — kérde az idegen Károlytól.

— Furcsa történet biz' az, uram. Mesének is beillenek.... Anyámnak két fia volt; öcsém hét-éves korában a hegyek közt eltévedt s nem jött többé vissza. Anyám ezt nagyon szívére vette.... Egy napon kolduló cigányasszony jött a házba. Karján egy síró leánykát vitt, kit a láz gyötört. Midőn anyám a cigánynőnek kenyeret adott, megesett szíve a szegény leánykán. — „Tied e gyermek?” — kérde anyám. — „Nem”, — felelé a cigányasszony, — „az

alföldön vettük magunkhoz, de e kölyök annyi bajt okoz nekünk, most még beteg is lett s mindig rí. Nem kell? Odaadom pár garasért!” Anyám megvette a kicsikét.... Csak később jutott eszébe, hogy mit fog rá mondani atyám. Ez eleinte igen haragos volt. Én se szerettem növérémet, mindig sirt. Anyám azonban fáradhatlanul ápolta. Növérémet Örzsinék nevezte magát, egy fivérrel s egy jó anyáról mesélt ugyan néha, de nagyon homályosan emlékezett rájuk. Minden kutatás hasztalan volt. Örzse lassankint megerősödött, — a hegyi levegő s az egészséges étel csodát mivelt. Lassankint én is megszerettem s később nőül vettem. Feresink egy-éves volt, midőn jó anyám meghalt.... Uram, Örzse derék, jámbor egy nő!

Mig Károly hosszasan beszélt el történetét, az idegen levetette kabátját s a kályha melletti székre tévé, azután az elbeszélő mellé ült, ki igen örült áhítatos hallgatóján s nem is gyanítá, mily rohamosan kergetik egymást annak agyában a gondolatok, melyek mindig valószínűbbé tették reményét, hogy holtnak hitt nővérét itt feltalálálandja.

A kis, szelid Örzset sohasem felejtette el, kit úgy szeretett és őrzött, midőn még ő is gyermek volt. Özvegy anyja varrónő volt. A gyermekek magukra valának hagyva. Ha Marci hazajött az iskolából, nővérel a kapu elé ment s ott játszottak. Egyszer vándor-czigányok jöttek a városba.... Marci épp a „Robinson“-t olvasá, kinek kalandos eseteiben úgy elmélyedt, hogy észre sem vette nővére távozását. Midőn nem látta maga mellett, anyjánál kereste. Ott sem volt. Órák, napok multak, de a gyermek nem jött vissza.

Mily fájdalom volt ez az anyára, mily szemrehányás a fiura nézve! Végül azon gondolatra jöttek, hogy Örzse a vizimalomhoz futott s a folyóba esett. Ott megtalálták egyik cipőjét; a gonosz sejtelmeket ez bizonyossá tévé. A cigányokra senki sem gondolt.

Anyja nemsokára meghalt. A fiu idegenek közé került. Szorgalmasan tanult s később külföldre utazott, — és most, midőn hazatért, Isten egy fiúval hozza össze, kinek oly hasonlatossága a sohasem felelt nővér-

rel annak képét feleleveníti benne. Meglátja az anyát.

Örzsé épp most hozza be a vacsorát.

— Válgék egészségére, uram, azzal szolgálunk, a mink van. Károly, két ács van künn, azt mondják, beszél-nivalójuk van veled.

Károly kimegy. Marci felriad gondolkodásából. Nem bír enni. Szívét nyomja valami. Meg szeretné tudni, hogy Örzsé-e keresett nővére, de nem tudja, hogyan kérdezzen.

Ekkor eszébe jut egy kis dal, melyet Örzsével énekelt. Még most is tudja dallamát.

Örzsé meglepetve néz az idegenre, ki egyszerre felugrik, eléje áll és reszkető hangon kezd énekelni:

— Nem szeretem a csúf ösvért,
De a büszke mént igen,
Paripától a magyar faj
Hogy lehetne idegen?
Nem szeretem a tivornyát,
De a vig kedélyt igen,
Jó barátok vig körében
Ki maradna hidegen?
Szeretem az igaz embert,
A pulyákat éppen nem,
Tisztelem a jó hazafit,
A csélesapot sohasem.

Elhallgat. Örzsé emlékszik e dallamra. Többször énekelt Feresi bölesőjénél, hogy aludják. E nóta egy nagy rétre emlékezteté, melyen egy fiúcskával koszorút kötött egy sápadt nő számára, kit anyának neveztek. A verset már elfeledte. Most az idegen el-énekli s Örzsé egyszerre megemlékszik a szavakról:

— Sok van, a mit még szeretek,
De nevezni nem merem;

dalolá félénken s halkán. Marci arca felvidul s csengőbben folytatja:

— Jobb, ha némely vágyainkat
Elnyeli a sirverem.

Örzsé fokozza:

— Sok van, a mit nem szeretek,
Nem szivelek sohasem,

— De ugyan mért mondanám meg?
Szám ne szólj — nem fáj fejem!

énekli a férfi könyektől fátyolozott hangon, s karjait kitarva:

— Örzsém, édes nővérem! — kiált fel. A nő nem tudja miért, de érzi, hogy az e férriban dobogó szív vele ifjusága óta összefűződik. Szótlanul borul Marci keblére.

Mialatt a két testvér oly csodálatosan ismeré fel egymást, Károly künn volt.

— Jó estvét Jóska, jó estvét Miska! — szól a két ács hoz. — Kész már a karfa?

— Még nem, Károly! — felel Jóska. — Elkészítettük volna, ha a vihar nem akadályoz. Holnap majd megcsináljuk.

— Tudod mi történt Sanyival? — szólalt meg Miska. — A forgószelel lekapta kalapját s a „szakadás“-ba vitte. Ő holnap a munka végeztével kötélen le akar ereszkedni, hogy kalapját felhozza.

— Az istenkisértés volna. Miért akarja a dőre kalapjáért életét kockáztatni? — kérde Károly elkomorodva.

— Annak bizonyára oka is van! — nevetett Miska.

— Kalapjára a pántlikát menyasszonya varrta fel. Azt hiszi, hogy szerencséjét vitte el a szél, azért akarja kézrekeríteni kalapját, — szólott Jóska.

— E babonáért majd meglakol, — mondá Károly.

A két ács fejcsóválva ment el. Károly belépett a szobába, hol a legkedvesebb meglepetés várt reá.

III.

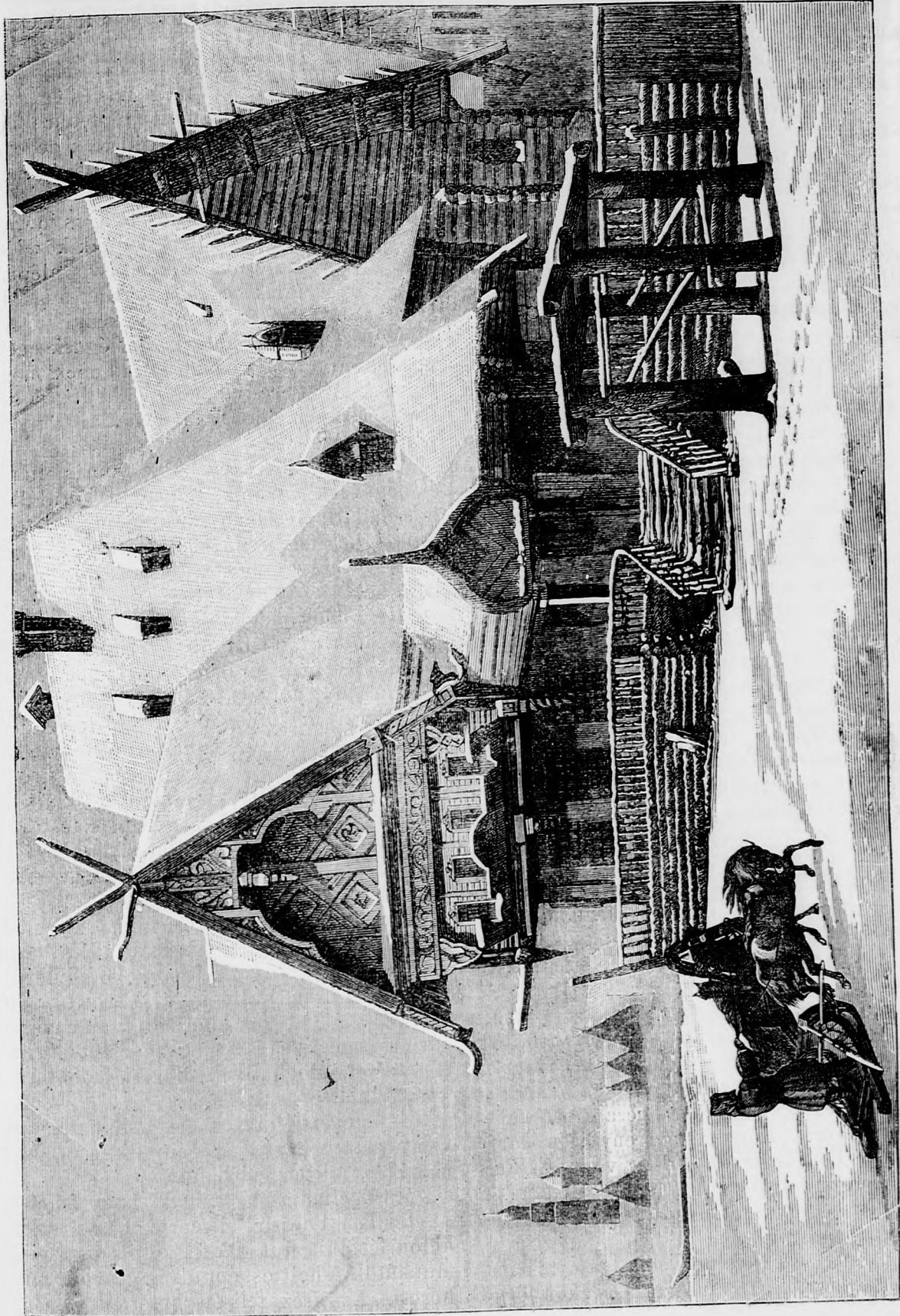
— Beh kár, hogy nincs itt Feresi, hogy örülne ő is Marci megjöttén, — szólott másnap reggel Örzsé.

— Légy türelemmel, édes nőm, ma este eljő Feresi apámmal, annál jobban fogunk vigadni. Hisz a sógor télen át itt marad.

Örzsének sok dolga volt a kertben és a házban. Marci örült, hogy nővére mily gyorsan dolgozik.

Vecsernyére harangoznak. Szombat este van. Örzsé arca a viszontlátás örömetől ragyog.

Károly apja elé ment. Kilépvén házából, észrevette, hogy egy fészere elé nagy ember-tömeg tódul. Látja, hogy valamit bevisznek a fészerebe. Balesetet gyanít. Előresiet. Jóska, az ács, fészere előtt áll a nagy népcsoport.

Orosz csárda.

— Mi történt? — kiált már messziről Károly.

A mint Jóska a közlgöt meglátja, kezeit arczára tapasztja s elfordul.

— Az Istenért, mi lelt? — kiáltja Károly.

Semmi felelet. Halvány arcok bámulnak rá. Egy szó sem hallik, csak a nők sírnak.

Károly áttör a csoporton. Senki sem tartóztatja. Lélekzete elakad. Az ajtó előtt áll. Kinyitja. Éles sikoltással roskad a szerencsétlen apa — egy kis, elrutított hulla mellé....

Sanyi valóban leereszkedett a „szakadás“ba, felfogta kalapját, magával hozván egy kis fiu holttestét, melyet ott lenn pillantott meg. E tetemben az ácsok Valló Feresire ismerének.

Az atyát körülállók lázasán siető lépteiket hallanak. Ez Örzse, ki örülten ront elő. Ő látta férje elmenetelét; megpillantá a sűrű néptömeget; szörnyü előérzet fogta el. Marci követte, kin szintén megmagyarázhatlan borzadály vett erőt.

Midőn Örzse a tetemhez ért, Károly felállt. Fájdalma néma, nem bír beszélni, nem könyezni. A boldogtalan anya hangos sirásra fakad.

— Férjem, emlékszel-e arra, midőn mult vasárnap Feresivel a templomban voltunk? A náimi özvegy és fiáról szóló evangéliumot hallottuk. Az oly szép volt. A jámbor szerzetes oly meghatóan festé az anya kétségbeesését, mit nemsokára öröm váltott fel.

— Csoda most már nem történik, nővérem, — szólalt meg Marci.

Örzse feláll. — Szeme kísértetiesen csillog.

— Történnék még csodadolgok! — kiált fel. — Bátyám, nem csodaképen találtuk fel egymást? Nem e kis angyal mutatta meg a házukba vezető utat?.....Két év előtt Feres lázban volt. Arcza égett, nehezen lélekzett. Könyeimmel enyhítém forró ajkát. Eljött az orvos. Vállat vont. És Feresi mégis felgyógyult. Ismét birtam őt. Mit Isten egyszer megtett, nem teheti-e meg másodszor?

A szerencsétlen anya elhallgatott. Bátorítószavakra várt. Vigasztalásért könyörgő

szemekkel néz körül. Senki sem felel. Örzse térdre borul.

— Isten! — kiáltja, — ez csak álom, nem valóság! Tegnap még friss és egészséges volt, és e hideg, undorító tetem fiam legyen? Jer, Megváltóm! tedd rá kezedet és mondd: „Asszony, ne sirj, fiad még nem halt meg!“

E perczen a körülállók hangos moraja üté meg a benlevők füleit. Léptek közelednek. Az ajtó kinyílik. Mindenki viszálp.... Ime, Feresi ugrik be és anyjának nyakába borul.... Örzse fel akar emelkedni, de elájul. Most Károly felugrik, fiát égne emeli, mintha mutatni akarná a jó Istennek, hogy holtak hitt Feresije még él. Azután a szilárd férfi szemeiből feltartóztatlan könnyápor ömlik. — —

Midőn az első viharos benyomás elmúlt és nem csak a szülők, hanem a körülállók is a hallatlan esemény által előidézett tompultságból felébrednek, Marci a holttesthez lép, melyet most a többiek félelemmel kerülnek.

Nem lehet megfejtteni a talányt. Itt hever a holt és elrutított gyermek, s ott a másik elevenen, kipirulva ugrándozik. Valóban csodát művelt Isten?

Marci megtapogatja a holttestet. Az kemény és száraz. A ruhák az első érintésnél szétmálnak.

— Hiszen ez egy kis múmia! — kiált fel Marci csodálkozva. — E gyermek testét — ki tudja mióta — egy bizonyos hegyisó hatotta át, és a természet megóvta az enyészettől.

Károly, Örzse és Feresi kiléptek. A félhomályú fészkerben nyomasztó a lég. Kün ragyog az esticsillag s friss szellő fujdogál. Ott áll az öreg Valló is, ki Feresit lassan követé. Az emberek elmesélték már neki a furesa eseményt, s ő meg akarja tekinteni a tetemet. Meghallván Marci előbbi szavait, felkiált:

— Istenem, hisz ez öregebb fiam, Pál. Odatévedt tehát a szegény fiu s ott halt meg? Azt hittem, vizbefult.

Most mind csodálkoznak, hogy lehetett a tetemben Feresire ismerni? Az ácsok a hidon látták a fiut. Ők fel voltak izgatva a munkától. A holttest éppoly nagy volt, mint Feresi. Az arcz felismerhetetlen vala. A

szülők a homályos fészkerben látták meg. A félelem, kétségbeesés elhomályosította tekintetöket. Ehhez járul az, hogy e vidéken a gyermekek emberöltök óta egyforma ruhát viselnek.

— Anyácskám, miért haljak meg már most? Kicsi vagyok arra; huszár is akarok lenni. És te nagybácsim vagy? Ugy-e, nálunk maradsz? — szólt Fercsi.

— Igen! felelt Marcsi s megcsókolta a gyermeket. — Isten végzése csodálatos!

* * *

Rózsás esti fény borítja be a völgyet. Egy sugár fénykörrel foglalja be egy boldog anya fejét, ki fiát kézen vezeti haza. Őt követi az atya, nagypapa, nagybátya s Ófalu összes lakossága. Sok szemben könyrágog s mindenki arcán jámbor megindulás honol.

Hugomnak Egerbe.

Süt-e a nap ott Egerben
Vidáman és melegen?
Avagy ott is, amiként itt,
Tél ül völgyön és hegyen?
Tél ül ott is, látom, hiszen
Gondolatban ott vagyok:
Fellegteljes az ég s róla
Napnak fénye nem ragyog.

Befagyott az Eger folyó,
Partján nincs egy szál virág;
Körülötte a vidéken
Olyan puszta a világ.
Egy lélek sincs fent a várban,
Pedig népes vala az;
Varjúk szállnak csak felette
S rája hófelhő havaz.

Hát a kedves, szép érsekkert?
Most oly árva s oly szegény;
Benne nincsen lombkorona
S nincsen madár-zengemény.
Ott a kopár fasorok közt
Zúg s rohan a tél szele
Hadd rohanjon és hadd zúgjon!
Van ideje, van tere.

És kebledben az az áldott
S az a jó szív mit beszél?
Bánatnak és gondnak tele
Abban talán csak nem él!
Ne is éljen abban a tél,
Hanem fényes kikelet:
A hit napja, remény zöldje
S piros virág, szeretet.

A tél.

Nem hittuk és mégis itt van,
Itt van bizony ez a tél;
Zörget, ha nem akarjuk is,
Ajtón s ablakon a szél.
És ez a szél és ez a tél
Oly fagyos és oly hideg;
De nem csoda, hisz az egész
Természet kopár s rideg.

Tán a jeges-tengerből kel
Fel ott keletről a nap?
Nem melegek, dideregnek,
Fáznak szegény sugarak.
Olyan halvány s olyan borús
Szomorúság tölti meg;
Benne élet sincs már talán:
Csak úgy liheg, úgy piheg.

Mosolyg az ég, de mosolya
Gúnyos, metsző, bús mosoly;
Avagy rajta terjedelmes
Sűrű hófelhő honol.
És e hófelhő a tájat
Hóruhával fedi be:
Ugy, hogy élőnek a földet
Nem nézheti senki se.

Élettelen, halott a föld
Rétje, berke s mindene!
Nincs virága, lombja sincs már,
S megszűnt a madár-zene.
Jégkoporsóban fekszik a
Megmerevült kis patak;
Felette most kopasz bokrok
S fák ágai inganak.

De ez ágak lombot nyernek,
Szabadon fut a patak;
Zeng a madár, nyit a virág,
Sütnek a napsugarak.

Mosolyg az ég kellemesen,
Élet pezsg a táj felett;
Csupa gyönyör leszen minden:
Ha eljő a kikelet.

Városov Mihály.

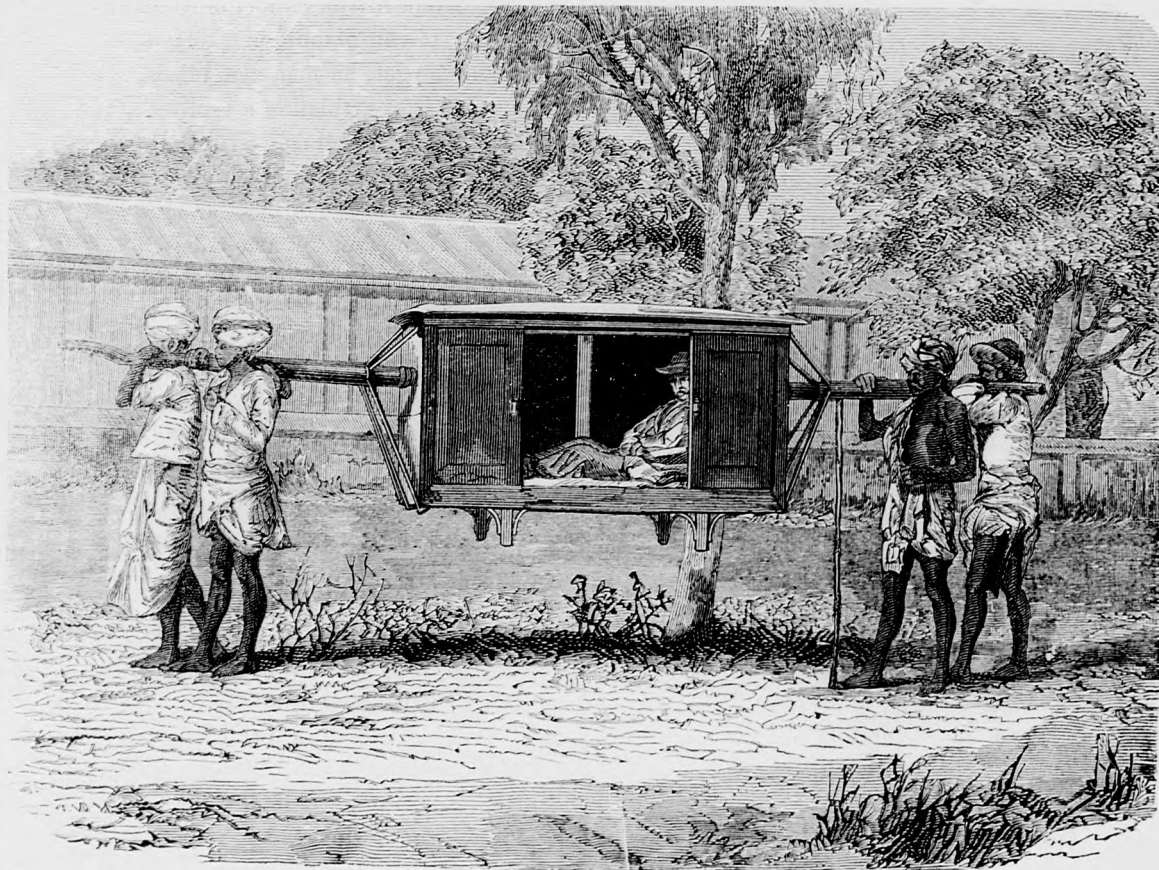
Az üveghegy.

(Mese.)

Egy magas hegy tetején gyönyörű palota állt; vala pedig a hegy sima üvegből, a palota meg tiszta szinaranyból, a palota

Élesre patkolt lovon nem egy jutott vala fel a hegynek feléig, de onnan rendesen visszasiklott s a mélységbe zuhant; az egyik lábát, a másik kezét, s a harmadik nyakát törte ki.

A szép királyleány ablakából nézte, hogyan iparkodnak azok a szép leventék délezzel paripáikon a hegyre felkapaszkodhatni. A szép hölgy láttára új erőt, új bátorságot nyertek. A világ minden részéből siettek oda, s a szegény királyleány már hét éve várja megszabadítóját.

Utazás 'gyaloghintón.

előtt pedig nagy almafa állt, melyen aranyalma termett. A ki egy aranyalmát leszakasztott, az bejuthatott a palotába, s ott benn ült egy ezüsteremben a csodaszép és kecses elátkozott királyleány. Roppant kincsekkel birt ő; a pinczék teli voltak drágakövekkel, s a legfinomabb arannyal teli ládák álltak minden sarokban, minden szobában.

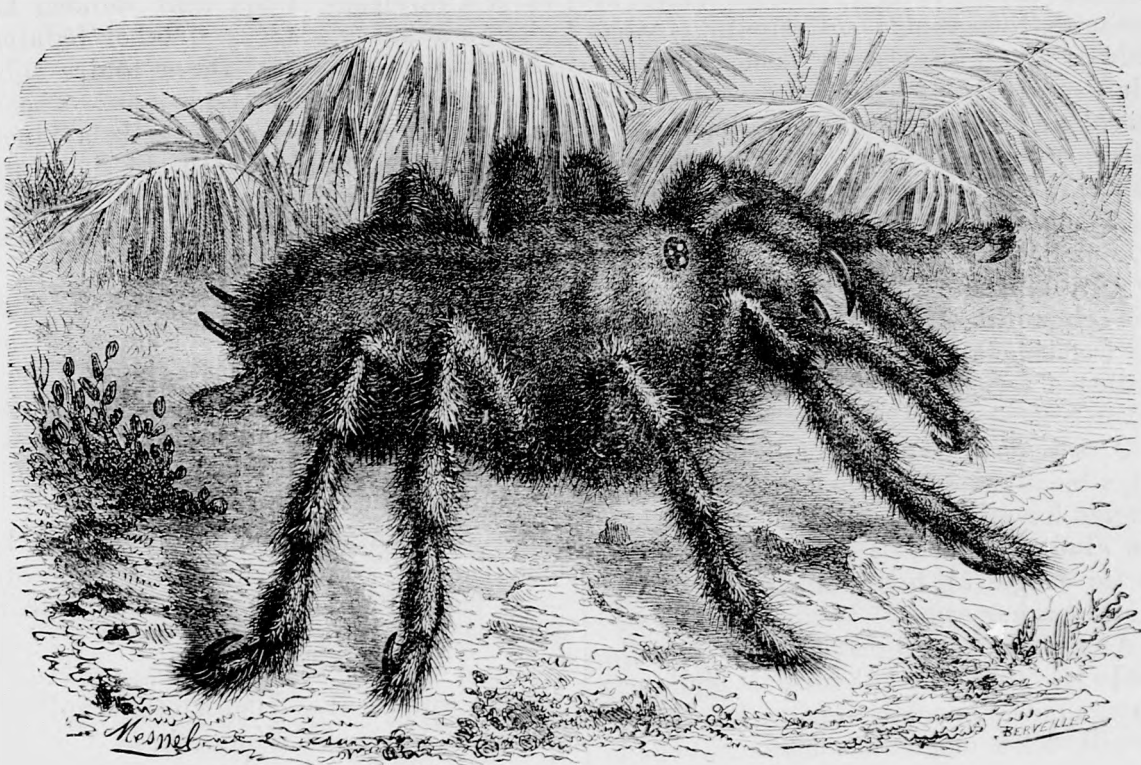
Sok lovag jött már távolról, közlrol, s igyekeztek az üveghegyre felkapaszkodni.

Tömérdek hulla, lovagok és lovak, heverték az üveghegy lábánál; haldoklók szomorú nyögése, a sebesültek szivreható jajgatása tölté el a léget; némelyek nagynehezen tova vánszorogtak összezuzott tagjaikkal. Az egész táj csatatérhez volt hasonló, melyen az ember- és ló-hullák temetetlenül hevernek. Három nap volt csak hátra még a hetedik évből, midőn egy aranyvértes lovag gyönyörű tüzes paripán ért az üveghegy aljához.

Midőn már elég közel ért, sarkantyúba kapta lovát s neki vágatott a hegynek; szerencsésen fel is kapaszkodék annak derekáig, de onnan visszafordult. A következő napon ismét neki vágatott a hegynek, miután az első próba sikerült vala; a büszke mén csak úgy vágta bele patáit az üvegbe, mintha jég lett volna, s a szikrák csak úgy szálltak jobbra-balra. A többi lovagok bámulva nézték, — már egészen közel volt a tetőhöz. Megint oda néztek, — már az almafa alatt állt.

Már csak egy nap hiányzék a hetedik évből. Ekkor jött arra egy diák, jókedvű, szép, erőteljes, bátor ifju. Látván, hogy a lovagok egymásután nyakukat szegik, ezért ő ló nélkül sietett az üveghegy felé, s gyalog mászott a hegyre.

Még egy évvel ezelőtt, midőn még ott-honn volt szüleinél, sokat hallott vala ama királykisasszonyról, ki az üveghegy tetején álló aranykastélyban ül. E szerint elment vadászni, meglőtt egy hiuzt, s annak hosszú éles karmait kezeire és lábaira erősíté.

Oriás-pók.

Ekkor egy hatalmas sólyom csapott le annak tetejéről, s szárnyait csattogtatva a ló fejének repült, szeméit megcsapkodta, mire a mén megbokrosodott, nagyot horkolt, szügyébe vágta fejét, tömött sörénye égnek állt, s magasra felágaskodék; — e pillanatban hátulso lábai megsiklottak s hanyatt vágódék a lovaggal együtt, s úgy hömpölygött lefelé a magas hegyen, s mind a kettőnek csak esontjai maradtak meg, melyek az össze-vissza horpadozott vértben csörögtek, mint a hólyagba kötött borsó.

Ilyen fegyverrel ellátva, bátran kapaszkodék fel az üveghegyre. A nap már lenyugodni készült, a diák pedig csak a fele-uton volt még, s annyira kifáradt, hogy tovább nem is mehetett, alig birt lélekzetet venni, a szomjuságtól torka kiszáradt, ajkai kicserepesedtek. Egy fekete felleg szállt el felette, de hasztalan könyörgött, kérte, hogy csak egyetlen-egy esőcseppet hullatna száraz ajkaira, — hasztalan tátogatta száját, — a fekete felleg tova szállt, s egy harmatcsepp sem üdíté fel ajkait.

Lábai már sebesek és véresek voltak, csak a kezeivel kapaszkodék még. A nap lement; az ifju feltekintett, hogy legalább a hegytetőt meglássa, de a mint fejét megfordítá, — fővege leesett. Most lenézett, — oh egek! milyen örvény! A félig rothadt hullák fullasztó büzt terjesztének, — ott vigyorgott rá a könyörtelen halál, — mindazon bátor ifjak szomorú sorsa, kik úgy, mint ő, a hegyre akartak feljutni.

Már besötétedett, a csillagok csak az üveghegyet világíták meg, s az ifju mintegy oda tapadva függött kezein. Feljebb már nem mehetett, mert minden erejét kimerítette. Nem tudott mit csinálni, s várta a biztos halált. Egyszerre nehéz álom borult szemeire. Megfeledezett veszélyes helyzetéről s édesen aludt. Hanem álmában oly mélyen nyomta be karmait az üvegbe, — miszerint éjfélig egész nyugodtan aludt.

A sólyom őrizte az aranyalmát termő fát, s az dobta le ama lovagot is. Éjjel mindig körülrepedte a kastélyt s hegyet, mint éber őrhöz illik, s alig hogy a hold feljött, már is felemelkedék az almafáról, s nagyot kerülve a levegőben, megpillantá az alvó diákokot.

A sólyom éppen fris emberhusra éhezett, s bizonynyalhivén, hogy ez fris hulla, hirtelen lecsapott s leült. De az ifju már nem aludt; meglátta a sólymot s azonnal feltette magában, hogy anrak segélyével feljutand a hegyre.

A sólyom belevágta karmait az ifju husába; de az szó nélkül tűrte a fájdalmat s megragadá a madár lábait. Ez ijedten felemelkedék a magasba s magával ragadá az ifjut is, aztán egyre kerülgeté a tornyot. A diák erősen kapaszkodék lábaiba, lenézett a fényes palotára, mely a holdfényben csillogott; oda nézett a magas, pompás színekben sugárzó ablakokra; az erkélyen pedig a csodaszép királyleány ült, szomorú gondolatokba merülve. Az ifju az aranyalmafát most egész közlről látta, kihuzta zsebéből éles kését s levágta a sólyom lábait. A madár fájdalomordítással emelkedék fel a magasba, a míg a felhők közt eltűnt, az ifju pedig az almafa terebélyes ágaira esett.

Ekkor kivette a sólyom lábait, melyek éles karmaikkal husában lógtak, a sebre

egy aranyalma héját köté, s az rögtön begyógyult. Azután zsebeit teleszedte aranyalmával, s ezen kincsesel megrakva, bátran bement a kastélyba. A kapunál egy mérges sárkány tátotta rá rettenetes száját. Az ifju megdobta őt egy aranyalmával, mire a sárkány az árokba ugrott és eltűnt.

Azonnal megnyílt előtte a kastély nagy kapuja; gyönyörű kert tárult fel szemei előtt, s az erkélyen ült a szép elátkozott királykisasszony, udvari kíséretével.

Midőn az ifjut megpillantá, azonnal eléje jött s mint megszabadítóját üdvözlé őt. A királyleány átadá neki minden kincseit, s a fiatal, szegény diákból hatalmas és gazdag várur lett. De a földre többé vissza nem tért, mert csak amaz óriás-sólyom tudta volna a vár népét és a kincseket szárnyain a földre szállítani, de miután lábait elvágta, lassankint elvérzett, s a közeli erdőben, az üveghegy oldalában lelték meg hulláját.

Midőn a diák egyszer nevével, a csodaszép királyleánynyal, sétálni ment, lenézett a völgybe s bámulattal látta, hogy a hegy lábánál roppant sok ember gyűlt össze. Egyet fűtlyentett ezüst sipján, s a fecske, mely az arany-kastélyban mint hirnök szolgált, azonnal vállára szállt.

— Szállj alá, — mondá a várur a kis madárnak, — s kérdezd, mi ujság van ott?

A fecske gyorsan elszállt, s nemsokára e hirrel jött vissza:

— A sólyom vére, mely három napig esőként hullott alá, felélesztette a hullákat ott lenn a völgyben. Mindazok, a kik e hegy alatt gonoszul elvesztek, ma életre ébrednek, mint egy hosszú álom után; felülnek tomboló méneikre s tova száguldanak, és a nép összegyűlt s bámulva mereszti szemeit e hallatlan csodára.

A borostyán télen.

Zöld lombos karjával ölelőn fogja át
A lombtalan tölgynek vérszedett derekát
A szelid borostyán.
A megdermedt tájon az egyedül élő,
A bánatos fához édesen beszélő
— Biztató szót mondván.

„Miért bánt tégedet sorvasztó bubánat,
Azért, hogy most reád vészek támadának?
Ez a világ rendje.
Vihar után napfény, hajnal kél az éjre,
Virágözön e nagy sivárság helyére,
Kikeletre kelve.

Most a meddig szem lát, a zordon enyészet
Teríté bus szárnyát fölé a vidéknek,
Nincs élet a tájon;
Nem virul a fákon lombok koszorúja,
Andalító dalát madárka nem fújja
Ringatózó ágon.

Arany-tengere helytt hullámozó kalásznak,
Mosolygása helytt rét szelid virágának,
Vastag hó fehérlik.
Vig pacsirta nem száll zengve a magaslá,
Nap sugára közé égi dalát fonva,
A nagy ég nem fénylik.

Sikon, rengetegben farkasok ordítanak,
Halálidéző hang szelid állatoknak
S vándor embereknek.
Itt megfagyott hullák, ott szétépett rongyok,
S vadállat-ontotta ijesztő vérfoltok
Az országot mellett.

Rajtam kívül semmi, semmi élet nincsen,
Mely e sivárságban szebb jövőre intsen,
S biztató szót mondjon.
Hidd el, a vig élet eljő nemsokára,
Madárdal fűződik lombba, napsugárba,
Hidd el, hisz én mondom.

Azért dül kevésig a bú vad viharja,
Hogy annál fényesbben, szebben ragyogtassa
Majd az öröm fényét.
Lombodat a vad tél le azért szaggatta,
Hogy édesebb legyen az öröm pohara,
Ha mosolyg a kék ég . . .“

Igy szól a borostyán. Hallom titkos szavát,
Mintha reménységnek hallanám szózatát,
Lelkemet ölelve.
Biztató szavára a lelkem föléd,
Melynek lomb- s virágát elsodorták vészek,
— S bizom a jövőbe . . .

Fülep Endre.

Orosz csárda.

(Képpel.)

Oroszország Európa legnagyobb terjedelmű s mégis aránylagvéve legnéptelembb birodalma. E néptelenség okát az ország földrajzi helyzetében és természeti viszonyaiban kell keresnünk. Egy futó pillantás Európa térképére azonnal meggyőzhet arról, hogy földrészünk legkietlenebb, legpusztább és legzordonabb vidéke legnagyobbbrészt Oroszországra esik. A birodalomnak csaknem felerésze ha nincs is örökös hó és jég lánczai közé bilincselve, de mindenesetre az enyhébb, kedvesebb évszakokat alig 3—4, legfőlebb 5 hónapig élvezheti.

Hogy milyen borzasztó lehet ott a tél a maga teljes, kérlelhetlen szigorában, arról csak annak lehet valódi, helyes fogalma, ki maga élt át egy telet ama zord vidékeken.

Nagyszerű érzés, magasztos látvány lehet végig nézni és átszenvedni egy borzasztó zivatart Oroszország mérhetlen sivatagjain, midőn az északi szél korbácsolva hajtja maga előtt a pusztasíkságok fölkevert havát, s mily kellemes meglepetés, mily édes érzés árasztja el aztán az ilyen időben az idegen utazó keblét, ha egyszerre a hó és csillagok halvány fényénél valami csodálatos hegyes tetejű épület merül fel fáradt szemei előtt, melynek tetője majdnem még egyszer oly magas, mint az épület falai, homlokzatát ékes faragványok díszítik s az egésznek oly csinos, barátságos külseje van, miszerint az utazó már szinte érzi megdermedt tagjain a barátságos hajlék jótékony melegét s gyomrában az izletes meleg ételt, mire aztán olyan jól esik a forró thea és a jó szivar, — a lobogó tűz mellett aztán még egyszer átgondolja és átérzi a mai nap uti élményeit és tapasztalatait, — a kocsis közéje vág a hármast fogatnak, a mokány kis pusztai lovak prüszkölve, horkolva vágtatnak tova a csikorgó hóban, a könnyű szán csak úgy röpül a sima pályán, — a csárda — mert valóban az, — mindig közelebb és közelebb látszik jönni, — végre megérkeztek! . . .

Hja! de midőn az utazó kibontakozik meleg bundáiból és pokrőczaiból s leszáll

a szánról, — mind elszállnak a kényelem, a jóllét ama csalóka tündérképei, melyek őt eddig kecsegtették, s előtte áll a való a maga egész rideg- és hidegségében.

Nem fogadja őt nyájas, előzékeny kocsmáros, a tűzhely körül nem sűrög-forog a takaros menyecske, szóval, a milyen barátságos, vendégszeretetre emlékeztető a hegyes tetejű csárda külseje, ép oly kietlen, barátságatlan a belseje.

De ne csodáljuk, ha nem igen akadnak vállalkozók vendégfogadók építésére és tartására Oroszországban, mert annak is megvan a maga oka. Birtokos úr e foglalkozásra nem alázza le magát, így tehát csak szegény parasztember tarthatna vendéglőt, — ha lenne miből! — de akkor sem lenne belőle sok haszna; először igen kevés látogatója akad az olyan oroszországi sivatag pusztának, s másodsor, ha éppen valami gazdag úri vendég, földbirtokos számos kíséretével beszállott valahova, a szegény paraszt kocsmárost kiettek-itták mindenéből, s ha kérni merészel valamit vagyonáért és fáradságaért az uraktól, bőven kifizetik őt — kancsuka-ütlegekkel.

Ha tehát imitt-amott mégis akadunk egy-egy rozszant kocsmára, kabakra, azok kényelmetlenségét s minden tekintetben hiányos voltát a fentebbiek után könnyen kimagyarázhatjuk.

Képünk egy volgamelléki orosz csárdát mutat a maga valóságában; kívülről ugyan elég jól mutat, de a ki megfordult volna benne, tudná, hogy benn annál kevesebb kényelemmel kínálkozik.

Az egész épületen egyetlen kő vagy téglá nincsen, tetőtől alapjáig mind csak tisztán fából készült. Teteje azért van oly szerfelett magasra emelve, hogy annál meredekebb és hegyesebb lehessen, mert így nem áll meg rajta a hó, ha ellenben laposabb lenne, a hosszú ideig rajta fekvő vastag hó súlya benyomná a tetőt.

Keletindiai képek.

Utazás gyaloghintón.

(Képpel.)

Indiának oly vidékein, melyekbe az európai polgárisodás vaspályán avagy csak

rendszeres országutak képében is még el nem juthatott, a régi kezdetleges gyaloghintókon utazik az ember, már tudniillik ha e költséges utazási módot használni lehetőségében áll.

A postaigazgatóság előleges megkeresés folytán, tíz mértföldenkint (ang. mf.) hogy úgy mondjuk: gyaloghintó-fogatokat rendel. A hamalok (gyaloghintó-hordók) az utazóra három nap és három éjjel tartoznak várakozni állomásaikon, mely idő eltelte után fel vannak mentve minden kötelezettség alól.

A gyaloghintót rendszeren négy ember emeli vállain, kiket mindenkor négy ember kísér, hogy szükség esetén felválthassák. Éjjel egy mussalkhi, ki az ut megvilágításával van megbizva, kezében égő fáklyát lobogtat, melyet mindegyre kokuszolajjal öntöz, hogy ki ne aludjék. A karavánt az uti podgyász mennyiségéhez mért számú hordár-sereg egészíti ki. A podgyász-csoomagoknak egyenlő súlyuaknak kell lenniök (20 egész 25 font), s egy bambuszrud két végére vannak kötve, a mely rudakból aztán minden hordár visz a vállán egyet.

E hindu hamalokat (hordárok) látva, kiknek szikár, vézna tagjai, mint általában India öslakóinál, gyenge testalkatot és kevésbé kifejtett izomerőt árulnak el, — alig hinnők, hogy néha 20 angol mértföldnél is hosszabb utakat tesznek meg egyhuzomban, hátukon vagy vállukon nem éppen megveendő teherrel. S mégis miből áll egész táplálkozásuk? Napjában kétszer, dél-tájban és este 8 órakor megesznek egy-egy font durván őrölt lisztet, természetesen a maguk módja szerint készítve.

Foglalkozásuknak legnehezebb és legkínosabb része abban áll, hogy óránként mintegy 3 angol mértföldnyi középsebességgel haladván, a gyaloghintónak, illetőleg az abban ülőnek, semmiféle egyenlőtlen mozgást okozniok nem szabad; lábaik gyorsan mozognak előre, míg testök felső része mozdulatlanak látszik. Jó hordárok mellett még irni is lehet a gyaloghintóban.

A hamalok úgy tanulják mesterségüket, hogy botra kötött súlyos kődarabokat hordoznak. A természet egyenlőtlensége esetén apró párnák egyenlítik ki a vállak magasságát. A hamalok teljes bizalmat érdemel-

nek; ha az uton tolvajlás történt, ők felelősek érte, és becsületbeli kötelességöknek tartják az elveszett jószágot megtéríteni.

Menetközben énekelnek, részint hogy lépteiket szabályozzák, részint pedig hogy az utazás unalmait elűzzék s terhes foglalkozásuk fáradalmaikat feledhessék. Dalaik hol egyszerű ismétlésekből állnak, melyeket ilyenformán lehetne lefordítani: „Haj, haj, milyen nehéz kényszerűség a munka! Haj, mennyi szenvedés! — Mikor fogunk megszabadulni kinjainktól.“

Majd pedig rögtönzéseket mondanak, melyek többnyire a legközelebb kezök ügyébe eső tárgyak, például az utazás, néha meg éppen az utazó körül forognak. Mikor egy gazdag és az élet minden kényelmével ellátott angolt vittek a hamalok Bengália fővárosából, Kalkuttából, az ország belseje felé, következő rögtönzést mondtak rá:

— „Mit viszünk most? Könnyű madarat-e?“

— „Nem, nem, az egy nehéz, igen nehéz elefánt.“

És a khórus rázengte: „Nem, nem, az egy nehéz, igen nehéz elefánt.“

— „Dobjuk le.“

— „Nem láttad-e aranyfogantyus hoszszu botját?“

— „De láttam.“

— „Ügyelj, hátunk megérezné azt.“

— „Dolgozzunk, dolgozzunk!“

E néha igen panaszos, máskor meg igen zajos énekek nem igen mulattatók az utasokra nézve s nem igen űzik el az ut unalmait.

De látva, miként visznek minket e bronztestű emberek a százados erdők nagy-szerű sétatányain, s hallva bizarr kiáltásait, lehetetlen, hogy a festői jelenet meg ne nyerje tetszésünket.

Minden hamal megteszi a maga kötelességét, s a nyereséget egyenlően osztják fel maguk közt.

Fárasztó foglalkozásuk nem maradhat minden hatás nélkül egészségökre; különösen alá vannak vetve a lábaikon lévő erek felduzzadásának, mi nekik kegyetlen szenvedéseket okoz.

Óriás-pók.

(Képpel.)

A legtöbb ember irtózik a póktól, kivált az olyanok, kik nem bírnak természettudományi ismeretekkel, mert az előtt, ki a természetet szereti és működéseit, csodáit felfogni képes, nem létezik irtózat, undok, szörnyűséges teremtése a természetnek.

A pókok egyáltalában nem bírnak ugyan bájos, kecsegtető külsővel és alakkal, annyi bizonyos, — de köztük is akadunk kivételekre; ilyen például a gyönyörű színű kis biborpók, az elevenzöld sárga, fehér és vörös pettyes kertipók, a nagy vörös keresztes pók sat. És aztán, kedves olvasóim, észleljétek meg csak egyszer azt a szorgalmas, türelmes állatot, midőn hálóját szövö, s az undor, az irtózat, melylyel ezen különben hasznos és ártatlan állat iránt viseltetek, bámulattá fog változni, milyen pontossággal, milyen művészi ügyességgel fészíti ki azokat a finom, fényes szálakat s milyen gyorsan készül az a csoda-munka!

Ha figyelemmel észleljük a pók életét, belátandjuk, hogy mindazon sok rossz, a mit róla beszélnek, csupa merő babona és előítélet; a mi európai pókjaink semmikép sem tudnak ártani, mérgesek meg éppen-séggel nem.

Egészen másként áll a dolog ama pókóriásokkal, melyeket a forró földöv buja tenyésztő ereje hoz létre. Most csak egyet, a legnagyobbat, mutatjuk be kedves olvasóinknak; a guyanai- vagy óriás-pókot, de erről bátran lehet következtetni a többire is. Guyana igen forró, termékeny, s a világon talán a legbujább állat- és növényvilággal bíró dél-amerikai tartomány, melyet az angolok, francziák és hollandiak közösen bírnak.

Az óriás-pók, vagy a mint hazájában nevezik: a rák-pók valóban ijesztő alakkal bír, s leginkább a francziák birtokában, Cayenneben található s valamennyi pókfajok közt ő a legnagyobbik.

A guyanai pók nem csak a legyek, darázsok, szunyogok kegyetlen pusztítója, de a kicsiny madarak, például a kolibrik vérét is kiszívja, fészkeiket felkeresi s piczi tojásaikat kiiszsza. Mint természetű rajzunk

mutatja, az ő teste is két különböző, szőrös részből áll; mindkét oldalán öt lába van, s ezek mindegyike négy izre oszlik. Lábai feketék, szőrösek s egymáshoz ragasztott hernyókhöz hasonlítanak, s minden láb végén egy fölfelé görbült sárga színű köröm van; teste sötétbarna. E póknak feje elején két befelé fordított faláma van („falám“ a bogaraknál az a hegyes és erős csáp, melylyel zsákmányukat megragadják), ezek hasonlóak az ollótlau rákéihoz; ezekkel tépi szét áldozatát.

Erős hálót sző, melyben nagyobb rovarok is megakadnak. Harapása a sérült helyen kegyetlen fájdalmat s azonfelül olyan-szerű lázakat idéz elő, mint a milyenek mérges kígyó marása után szoktak jelentkezni. Már csak szőrének pusztá érintése is csaláncsipés gyanánt hat a bőrre.

Rajzunk természetes nagyságban ábrázolja ezen valóban irtózatoss, mérges állatot; attól aztán méltán lehet félni és irtózni.

A kéz hatalma.

Elmefuttatás.

Köz-példabeszéddé vált a mondás: „a királyoknak hosszú kezek van“, — mely képes kifejezésnek az az értelme, hogy a királyok messzire elérnek hatalmukkal

Mások természetből hosszukezüek, mint például az ó-korban Artaxerxes perzsa király, ki is ezért „hosszukezünek“ hivatott, és ebben állott az ő természeti hatalma.

Némelyek azonban gunyból mondatnak hosszukezüeknek, hanem ez korántsem dicséretes tulajdonságukat, sőt ellenben tolvajságukat, lopásukat jelzi. De már az ilyen hosszukezüektől a hatalmat meg kell tagadnunk, mert valódi hatalomra jutni csak a törvény korlátain belül való szabad működés által lehet, — a most említett „hosszukezüség“ pedig tilalmas, következőleg erkölcsi értelemben nem is lehet hatalmas.

Vannak ismét mesterségöknél, munkásságuknál fogva erőskezüek, kiknek hatalma kezeik ügyességében, gyorsaságában rejlik, mint (a hitregetan szerint) Arachne-nál, ki a szövésben és himzésben kitünő ügyességgel mult felül mindenkit, míg

vége Minerva pókká változtatta. Aeskuláp annyira ügyes volt az orvosság-készítésben, hogy még a halált is megakadályoztatta.

De mit mondjunk a mai kor kézügyességéről, mely a régi kor esodáit tulszárnyaló dolgokat hoz létre, — egy Clark Ádámról, ki a budapesti lánczhidat és alagutat készített, — s másokról, kik a távirdát és a gőzgépeket működésbe hozták! Kétségkívül a hatalom, melylyel a földet meghódoltatták, kezeik erejében, ügyességében áll. Ezek mellett bátran elhagyhatjuk az ösvilág erős kezű és karu bajnokait, mint Sámson, ki az orosz lány száját ketté hasított, — Herkulest, ki annyi esodás viselt dolgai közt a pokolbeli szörnyebbet, Czerberust is meglánczolta, — Jupitert, ki az ellene feltámadt gigásokat, óriásokat, menyköveivel hajigálta agyon.

Vége mások kezének hatalma lehet képzelt és költött, de azért nemkevésbé nagy. Ilyen hatalommal birt — Mohamed keze. Erről a hagyomány azt beszéli, hogy mássa azon okmányon látható, melyet maga a próféta (Mohamed) adott a sinai hegyen lakó barátoknak, hogy ott biztonságban élhessenek; ugyanis nem lévén kéznél sem viasza, sem pecsétnyomója, — tintával bemázolta tenyerét, s hitelesség végett ezt nyomta a barátok számára kiállított okmányra.

Legyen bár költött vagy valódi ezen kézrajz, annyi bizonyos, hogy hatalmának árnyékában sokáig biztonságban éldegéltek a sinai hegy zárda-lakói, mely okmány becséről egyébiránt az a körülmény is tanuskodik, hogy I. Szelim szultán e ritka ereklyét meg akarván szerezni, négyezer aranyat fizetett értte a barátoknak.

Igy adja ezt elő egyik munkájában Deesi Sámuel, mit közölni egy kézrajz hatalmáról — kedves időtöltésnek lenni gondoltam.

Petőcz Teréz.

Emlékkönyvbe.

A szép, a jó s igaz
Legyen vezérlő csillagod,
A lét göröngyein
Nem kell majd így elbotlanod.

Imádd az ég Urát,
Édes nyugalmat nyujt a hit;
Tiszteld az aggságnak
Gondokban ősült fürtjeit.

Szeress mindent, mire
A nap sugára fényt bocsát;
De legjobban szeresd
A legszentebbet: a hazát!

Földváry István.

Hogy lett oda a borjas tehén?

— Adoma-féle. —

István bácsi boldog házasságban él már harmincznyolcz év óta nejével. Sári néni — harmincznyolcz év előtt szép is volt, gazdag, meg jó is volt, — hát az Isten úgy végezte, hogy legyen Istvánnak, ki szintén derék legény volt, — élettársa.

És az ő házasságuk óta már harmincznyolcz év folyt le.

Az igaz, hogy néha-néha összezörrentek, de hisz hát csak ők is olyan gyarló emberek, mint mi mindnyájan.

Elég az hozzá, hogy egy napon Sári néni, midőn már lefeküdtek, így kezdte beszélni:

— Hallod-e, apjuk, én egy kis örömet szerzek neked.

— Hát hogy? — kérdi a szomszéd-ágyból a gazda.

— Tudod, István, van nekem huszonnégy ludtojásom, éppen itt van az ágyam alatt; — ezt a huszonnégy ludtojást majd kiköltetem, — azután lesz belőle huszonnégy libácska.

— Ugyan hagyd el, anyjuk, — válaszolá István bácsi, egyet-kettőt köhintve, — nem lesz abból éppen huszonnégy libácska.

— Dehogy nem. Lesz. És ha lesz, akkor majd fölnevelem, eladom, és — és — — —

— Nos?

— És veszünk azon az áron egy kis tehénkét.

— Sári, Sári, ne tréfájl!

— Ha mondom, veszünk egy tehénkét. Abból a tehénkéből tehén lesz, a tehéntől pedig tejet kapunk.

— Ej ej, csak lassabban, anyjuk.

— No csak hadd beszéljem ki magamat.

A tehén, ha megborjuzik, egy borjúval örvendeztet meg minket.

— De messzire szövöd a remény hálóját, — nevetett István bácsi.

— A borjút majd eladjuk — s lesz pénzünk. De tudod, én a tehénből még a szópás ideje alatt is hasznot akarok húzni. Majd elfejek mindennap a tehéntől néhány itcze tejeckét; — abból a néhány itcze tejeckéből kitelik azután arra is, hogy néha-néha dohányt vehess, — hát még talán nekem is jut kávécskára. Vigye el a borját gazdája. Tudja Isten, ki veszi meg.

— Nem megy az úgy, anyjuk. Ha már egyszer borjunk van, annak gondját is kell viselnünk. Azért azt mondom, ne fejj el semmit előle, hadd szopják. Legalább meg erősödik és így többet kapunk érette.

— Dehogy nem fejem, — megfejem biz én.

— No de ha én mondom, hát nem fejed meg, mert nem szeretem, ha a borjú éhezik, meg szomjazik, — tudod? Én meg aztán becsületes ember vagyok, és nem akarok senkit sem megcsaini.

— István, hallgass. Megfejem. Punctum!

— De nem szabad ám.

— Micsoda?

— Azt mondom: nem szabad!

— Ugyan hallgass, — a te szavadra nem adok én semmit sem.

Ekkor a férj megsértve érezvén becsületét, — életpárjának gyöngéden a szájára ütött.

— Ej ej, még meg is ütsz? Tán azért, hogy meg akartalak lepni?

— De meg ám. Nesze még egy, és most fordulj a falnak s aludj!

De az asszony is pattogni kezdett és viszonzá az ütlegetek. Természetesen egyik fél sem akarván engedni, — az összekocczanásból verekedés fejlődött. De im, most megroppan Sári néni ágya, — a ropogás után átszakad, az átszakadás után pedig a szegény nagyreményű ludtojások darabokra — izzé folyóvá zúzatnak.... Persze, hogy aztán a tojásokból nem kelhetett ki a — borjas tehén!

Kőrösy László.

Aranyszavak.

Unalom a rosztal hajló embert rosztal, a jóra hajlót boldogtalanná teszi, s valóban szánakozásra méltó, kinek az életben semmi dolga sincs.
Gr. Széchenyi István.

Az állhatatos kitartás bizonyos pontig pótolja a természetes tehetség hiányát. *Rousseau.*

Mit másokon te megláttál, azt
Terajtdad is meglátja más.
Magadhoz igen közel állsz,
Hogy láthatd: miben vagy hibás?
Tiedge.

Ninesen olyan pusztaság.
Hogy magának benne
A halandó egy tenyérenyi
Zöld virányt ne lelne;
És ha ezt a szél behordta
Sivatag fővénnyel,
Megersirhatja . . . de tovább megy
Örökös reménnyel.
Arany János.

Mint a fa, míg él, zöldelni meg nem szűnik,
s zöld levelekbe önti el életének végső erejét: úgy
a jámbor kebel el nem veszi reményeit végső
lehelleteig, csak hogy azok ekkor egy más, szebb
hazából intenek feléje. *B. Eötvös József.*

Talányok.

1) Báthory Zsuzsika és Mariskától.

1. 4. 8. 2. Pusztitá Magyarországot.
- 6 7. 8. Megjön, ha a nap leszállott.
1. 4. 1. 4. Kis gyermekek játéka ez.
1. 4. 1. Az étkek közt nagyon jeles
5. 4. 5. A vallásnak hirdetője.
- 5 4. 5. 4. Rómában van a lakhelye.
8. 2. 3. 4. 8. A ki ezzel bír, az okos.
7. 6. 8. 6. 7. Ha elmúlik, van világos
3. 2. 3. 4. Nagy bangot ad, ha megfújják.
4. 5. 4. Gyermekeknek csókokat ad.
1. -8. Híres város, szép vára van,
Sokféle nép lakik ottan

2) Palmer Kálmántól.

Négy tagból álló szó
S híres vidék vagyok;
Két első tagommal
Sokakat ellátok.
Első betűm hogyha
Második tagomnak
Két utolsójával
Összeveted, kapod
Azt, a mit gyakran tesz
Kis gyermek, ha első
Két tagomra szert nem tesz.
Két utolsó tagom

Termeli a szénát,
S bárkinek a nyáron
Mulató helyet ad.
Két utolsó betűm
Hogy ha megfordítod,
Találsz ízes húsu
Erdei állatot,
Egészen egy fényes
Diadal színhelye,
Hol a vad töröket
Pál vezér verte le.

3) Polák Gizelától.

Első tagom oly valami,
Mit eső szokott formálni;
Igen csunya, kellemetlen,
Benne járni kényelmetlen.
Másik tagom erős helyet
Jelent, a minőt keveset
Találhatsz már szép honunkban.
Az egész egy város neve,
Tul a Dunán van építve.

4) Perlaky Honától.

Élek, él az apám, anyám is; de azért
Még eddig fiának az egyik sem ösmért.

5) Herzog Izidortól.

ké
ké ké
ké ké ké 0
ké ké ké
ké ké ké
ké

6) Halász Gézától.

7. 8. 2. 1. 2. 3. Megvetett, de hasznos állat.
12. 11. 3. 11. 1. Így hívják a nagy szobákat.
9. 3. 1. 2. Sok szép nőnek ez a neve.
6. 9. 4. 3. 5. 7. Vérengző állatok egyike.
10. 2. 3. 2. Hunyady-háznak nagy ellensége volt.
6. 2. 3. A magyar pedig ezzel sokat vívott.
4. 9. 12. 2. 3. Régi hangszerek egyike.
10. 2. 3. 2. 7. Kis pénzeknek egyike neme.
- 1-12 Mulatóhely mostanában,
Hajdan csendes magányában,
Magyar király szűz leánya.
Imázott itt zárdájában.

Megfejtési határidő: márczius hó 20-dika.

(A mult számban foglalt talányok megfejtését is márczius hó 20-dikáig lehet beküldeni.)

TARTALOM.

A kárpáti fiu. (Elbeszélés.) — Hugomnak Egerbe. — Az üveghegy. (Mese.) — A borostyán télen. — Orosz esárda. (Képpel.) — Keletindiai képek. (Képpel.) — Óriás pók. (Képpel.) — A kéz hatalma. (Elmefuttatás.) — Emlékkönyvbe. — Hogy lett oda a borjas tehén? (Adomaféle.) — Aranyszavak. — Talányok.

Felelős szerkesztő: K. Beniczky Irma.

Kiadja és nyomatja: Franklin-társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda. Budapesten (egyetem-utca 4. sz.)